

Список використаних джерел:

1. Вашуленко М. С., Бевз В. Г. Я досліджую світ. 1 клас : підручник. В 2-х частинах. Київ : Освіта, 2018. 189 с.
2. Вихор С. Т. Гендерне виховання: паралелі крізь століття. *Наука і сучасність* : Збірник наук. пр. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. 2003. Т. XLI. С. 82-90.
3. Вовк Л. М. Педагогічні умови формування гендерної культури молодших школярів у навчально-виховній діяльності початкової школи : дис. ... к-та пед. наук: 13.00.07. Київ, 2017. 219 с.
4. Дем'яненко К. В. Гендерне виховання дітей молодшого шкільного віку в умовах НУШ. *Інноваційна педагогіка*. 2022. Вип. 52. Т. 1. С. 90-94.
5. Державний стандарт початкової освіти. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п>
6. Прищепа О. Є. Інноваційні освітні технології в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа». *Освіта регіону*. 2020. № 2 (57). С. 95-99.
7. Сухомлинська О. В. Гендерна освіта: український контекст. *Гендерна політика: Україна. Європа. Світ*. 2018. № 2 (25). С. 12-18.

СПІВПРАЦЯ ШКОЛИ ТА РОДИНИ У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Галюк Вікторія, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Олійник Н.А., кандидатка педагогічних наук, доцента

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Сучасна початкова освіта в Україні динамічно змінюється відповідно до нових освітніх орієнтирів, зокрема особистісно орієнтованого та компетентнісного підходів. Особлива увага приділяється створенню освітнього середовища, що сприяє фізичному та психічному благополуччю дитини. У цьому

контексті одним із пріоритетів виступає формування в молодших школярів відповідального ставлення до власного здоров'я як важливої життєвої цінності. Цей процес потребує не лише системної педагогічної роботи, а й активної участі батьків, оскільки саме спільна діяльність школи й родини створює умови для комплексного впливу на дитину.

Формування здоров'язбережувальної компетентності в учнів початкової ланки є складним завданням, адже в цьому віці лише закладаються основи свідомого ставлення до власного здоров'я. Родина та школа, як головні соціальні агенти, мають забезпечити єдність виховних впливів і взаємодії, що сприятиме розвитку гігієнічної культури, формуванню корисних звичок та навичок здорового способу життя.

Значущість порушеної проблеми зумовлена необхідністю реалізації принципів Нової української школи, де серед ключових завдань виокремлюється формування життєво необхідних компетентностей. Саме тому тема налагодження ефективної взаємодії між освітнім закладом та родиною у справі збереження й зміцнення здоров'я учнів є актуальною як для теорії, так і для практики сучасної педагогіки.

Одним із ключових пріоритетів Нової української школи є формування всебічно розвиненої особистості, здатної критично мислити, піклуватися про власне здоров'я та активно діяти в інтересах власного добробуту і добробуту суспільства. У контексті реалізації Концепції НУШ формування здоров'язбережувальної компетентності розглядається як одна з основних ключових компетентностей, яка дозволяє молодшим школярам не лише засвоїти знання про здоров'я, а й вміти застосовувати їх у повсякденному житті [5].

Під компетентністю людини педагоги розуміють спеціально структуровану сукупність знань, умінь, навичок, ставлення, яких учні набувають у процесі навчання [4, 42]. Вони дозволяють дитині ідентифікувати та вирішувати проблему незалежно від її контексту та сфери застосування. Здоров'язбережувальна компетентність, у свою чергу, є інтегрованою якістю особистості, що включає знання про організм людини, основи здорового способу

життя, екологічну свідомість, потребу у збереженні власного здоров'я, а також прагнення до самопізнання та самореалізації. Ця компетентність формується на стику валеології, екології та фізичного виховання і виявляється у готовності дитини самостійно приймати рішення щодо збереження та зміцнення власного здоров'я [2; 3; 4].

У процесі формування такої компетентності важливу роль відіграє не лише зміст освіти, а й організація освітнього середовища. На думку Ю. Грицай, система формування здорового способу життя в початковій школі має включати низку обов'язкових складових. По-перше, мета освітнього процесу повинна бути орієнтована на самореалізацію дитини в умовах здорового способу життя. По-друге, зміст освіти має відображати пріоритетність здоров'я як для окремої особистості, так і для суспільства загалом. Освітнє середовище має бути безпечним та сприятливим для фізичного й психічного розвитку учнів. Важливо також враховувати кадровий аспект – педагоги повинні мати відповідну підготовку, знання з різних галузей (педагогіки, медицини, екології, соціології), а також готовність до взаємодії з іншими фахівцями [1, 114].

Особливе місце в цьому процесі займає співпраця школи та родини [1]. Саме узгодженість дій педагогів та батьків забезпечує цілісне формування здоров'язбережувальної компетентності в учнів. Родина є першим соціальним середовищем, де дитина отримує уявлення про здоров'я, режим дня, харчування, фізичну активність та емоційне благополуччя. У свою чергу, школа доповнює і розширює цей досвід через освітню та виховну діяльність. Важливо, щоб ці два середовища не суперечили одне одному, а діяли узгоджено.

До основних умов ефективної співпраці між школою та родиною можна віднести: налагоджену комунікацію між учителями та батьками; регулярне інформування родин про освітні завдання, що стосуються здоров'язбереження; залучення батьків до участі в класних годинах, виховних заходах, спортивних святах та проектах; проведення консультацій, тренінгів, майстер-класів з питань здорового способу життя. Важливо також враховувати вікові та індивідуальні

особливості дітей, що дозволяє краще адаптувати спільні дії педагогів і батьків до потреб конкретної дитини [1; 3; 4].

Результативною формою такої співпраці є організація інтерактивних заходів, наприклад, «Дні здоров'я», родинні спортивні свята, тематичні виставки, тренінги та спільні проєкти, спрямовані на формування практичних навичок здорового способу життя. У таких формах роботи учні, батьки та вчителі виступають як партнери, що стимулює відповідальне ставлення всіх учасників до процесу виховання. Крім того, слід активізувати індивідуальні консультації для батьків, під час яких обговорюються особливості здоров'я дитини, режим її дня, поведінкові прояви тощо.

Успішність взаємодії значною мірою залежить від готовності батьків до партнерства. Тому школа має також виконувати просвітницьку функцію щодо формування в родин відповідальності за здоровий розвиток дитини. Педагог повинен бути не лише викладачем, а й порадином, фасилітатором спільного процесу виховання. Саме довірливі стосунки, відкритість до діалогу та взаємна підтримка створюють основу для ефективної співпраці між сім'єю і школою.

Отже, формування здоров'язберезувальної компетентності молодших школярів є результатом узгоджених зусиль педагогів і родини. Спільна діяльність, що ґрунтується на довірі, взаємоповазі та активному партнерстві, дозволяє створити оптимальні умови для виховання свідомого ставлення до власного здоров'я. У контексті Нової української школи така взаємодія є не лише бажаною, а й необхідною передумовою успішного розвитку дитини як особистості.

Список використаних джерел:

1. Грицай Ю. Використання здоров'язберігаючих технологій в навчальній діяльності школярів : навч. посіб. Миколаїв : МДУ ім. В. О. Сухомл., 2012. 181 с.
2. Гуменюк С. Здоров'язберігаючі технології в системі освіти. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2013. № 26. С. 55–57.
3. Здоров'язберезувальні технології в освітньому середовищі : колект. монографія / ред. Л. Рибалко. Тернопіль : Осадца В.М., 2019. 400 с.

4. Кобан М., Лимар Ю. Педагогічні умови формування здоров'язбережувальної компетентності молодших школярів. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Т. 1, № 12. С. 41-44.

5. Концепція «Нова українська школа» / ред. М. Грищенко. Київ : МОН України, 2016. 40 с. URL: <https://surli.cc/olgwui>

ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЯХ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Декалюк Аліна, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Шквир О. Л., докторка педагогічних наук, професорка

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Формування національної свідомості та патріотичних почуттів у молодших школярів є важливим завданням НУШ, що передбачає цілеспрямований вплив на емоційну, інтелектуальну та моральну сферу дитини шляхом використання національних традицій українського народу.

У Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді наголошується на важливості формування національної ідентичності школярів через культурну спадщину народу [5], що передбачає вивчення історії, культури, звичаїв і традицій українського народу; ознайомлення з народною мудрістю через фольклор; виховання через державні та національні символи України; святкування народних свят за традиційним українським календарем; виховання в родинному колі на засадах взаємоповаги, любові, турботи та шанобливого ставлення до старших; ознайомлення з народним мистецтвом, зокрема вишивкою, писанкарством, гончарством; вивчення героїчних сторінок боротьби за незалежність України.

Згідно з Тлумачним словником української мови, поняття «традиція» тлумачиться як набір звичаїв, поглядів, смаків і норм поведінки, які виникли в результаті історичного розвитку та передаються з одного покоління в інше [1].

Українські традиції, спрямовані на збереження і передачу культурного надбання, дозволяють зміцнити зв'язок між минулим, теперішнім і майбутнім.